

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:2865

av **Anders Österberg m.fl. (S)**

En jämlik barndom

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ta fram en nationell handlingsplan för att alla barn ska få en jämlik barndom och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Barn i Sverige lever i dag i det mest ojämlika samhället i modern tid. Skillnaderna i barns uppväxtvillkor beroende på familjernas ekonomi från dagen de föds är rekordstora. Och forskningen är entydig i hur sambanden mellan individers socioekonomiska förutsättningar i barndomen ger hög förekomst av negativa konsekvenser i vuxen ålder. Den sociala rörligheten, individers möjligheter att ta sig ur fattigdom, är tillbaka på nivåer före välfärdsstatens tillkomst. Skillnaden i livslängd i ekonomiskt starka jämfört med ekonomiskt svaga storstadsförorter är lika stor som mellan i- och u-länder. I Bergsjön respektive Hovås är snittlivslängden för män 74 respektive 83 år. Statistik och forskningsrapporter visar på starka kopplingar mellan barn i ekonomisk ojämlikhet och förekomst av långvarig kriminalitet, långtidsarbetslöshet och missbruk som vuxna.

Men det är inte bara konsekvenserna på sikt som är allvarliga. Barn lever här och nu och ungefär vart sjunde barn lever dagligen av konsekvenserna av att familjen inte får det att gå ihop ekonomiskt. Barn som bor för trångt, inte vet var de ska sova nästa vecka, äter sitt enda mål mat i skolan eller bara har urvuxna kläder. Barn som undviker skolutflykter, aldrig går på kompisars kalas eller hittar på berättelser om vad de gjort på sitt sommarlov. Redan i tidig ålder kan man urskilja skillnader i barns hälsa beroende på familjens ekonomi. Förekomst av karies och fetma har påvisats vara fem respektive tre gånger vanligare i fattiga jämfört med rikare områden. I resursstarka stadsdelar har mellan nio och tio av tio niondeklassare gymnasiebehörighet, jämfört med bara mellan tre och fem av de resurssvaga. Och dödligheten för barn är dubbelt så hög bland barn i ekonomisk utsatthet.

En ojämlik barndom strider mot flera av artiklarna i FN:s konvention om barnets rättigheter (artikel 2, 3, 6, 27 m.fl.), en konvention som Sverige inte bara har ratificerat, utan även fastslagit ska bli svensk lag år 2018. Ett stort och viktigt åtagande, vilket är lovvärt. Men alla barn måste förstås få del av de positiva konsekvenserna av detta, inte bara som i dag, de som haft turen att födas i familjer med bra ekonomi. Därför är det viktigt att börja med och särskilt satsa på barns jämlikhet, att alla barn ska få en jämlik barndom.

En överenskommelse för en jämlik barndom innebär först och främst att barnet som aktör sätts i fokus, inte som sekundär passiv bisittare som det ofta görs i dag. Det innebär också att samtliga politikområden på alla politiska nivåer som berör barn och som kan påverka barns jämlikhet, ses över och anpassas så att det leder till utjämning snarare än större åtskillnad. Det är en viktig markering för barnen här och nu, och för framtida generationer, att jämlikhet i samhället måste börja med de minsta. Och vi folkvalda, som har det yttersta ansvaret för de som växer upp i det här landet, har en skyldighet att göra vårt yttersta att säkerställa att alla barn får en jämlik barndom.

Anders Österberg (S)

Agneta Gille (S)

Arhe Hamednaca (S)

Hillevi Larsson (S)

Lawen Redar (S)

Serkan Köse (S)

Maria Andersson Willner (S)

Shadiye Heydari (S)

Ann-Christin Ahlberg (S)

Fredrik Lundh Sammeli (S)

Kerstin Nilsson (S)

Monica Green (S)

Åsa Eriksson (S)

Ida Karkiainen (S)